

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL L. G. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 242-320

Vilnius

Lietuvos bankas gavo L. G. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. gruodžio 22 d. pareiškėjas ir draudikas sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį, kurią patvirtina Gyventojų turto draudimo liudijimas Nr. *duomenys neskelbtini*, identifikacinis Nr. *duomenys neskelbtini*, (toliau – Draudimo sutartis). Draudimo sutarties neatskiriama dalis yra Gyventojų turto draudimo taisyklės Nr. 002 (galioja nuo 2011 m. rugsėjo 21 d.) (toliau – Taisyklės). Draudimo sutartimi draudimo apsaugos variantu „Kompleksinis rizikų draudimas“ buvo apdraustas butas esantis adresu: *duomenys neskelbtini*.

2018 m. sausio 18 d. pareiškėjas draudiką informavo, kad buvo pavogti du dviračiai, stovėję požeminėje automobilių stovėjimo aikštelėje, tuo pagrindu buvo užregistruota žalos byla Nr. *duomenys neskelbtini*. Draudikas kreipėsi į VPK Klaipėdos miesto policijos komisariatą ir iš jo gavo pranešimą, kad dėl įvykio buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas Nr. *duomenys neskelbtini*, (toliau – pranešimas), tyrimas, nesuradus nusikalstamą veiklą padariusių asmenų, buvo sustabdytas. Pranešimas buvo patikslintas elektroniniu laišku, kuriame nurodyta, kad ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 178 straipsnio 1 dalį (vagystė).

2018 m. vasario 1 d. draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nes draudimo sutartimi buvo apdrausti kilnojамieji daiktai, esantys bute ir jo priklausiniuose, taip pat su savimi pasiimti daiktai Lietuvos Respublikos teritorijoje, o pareiškėjo dviračiai buvo laikomi garažo patalpoje atvirai ir buvo matomi pašaliniam asmeniui, todėl laikytina, kad turtas buvo laikomas atviroje patalpoje. Be kita ko, draudikas nurodė, kad, pagal Taisyklių 18.2.11 papunktį, draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos dėl apdraustų daiktų dingimo, išskyrus atvejus, kai turtas pavagiamas apiplėšimo metu, įsilaužus ar kitu neteisėtu būdu patekus į rakinamą patalpą. Draudikas pažymėjo, kad šiuo atveju nebuvo nustatyta įsibrovimo į patalpą požymių, o ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas pagal BK 178 straipsnio 1 dalį (vagystė), todėl, draudiko nuomone, net ir nelaikant įvykio vietos atvira vieta, draudimo išmokos, vadovaujantis Taisyklėmis, draudikas neturi pagrindo mokėti.

Pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko ir nurodė, kad dviračiai buvo pavogti iš buto priklausinio – požeminės uždaros stovėjimo aikštelės, kuri nėra atvira, nes patekimas į ją yra ribojamas. Pareiškėjo teigimu, tai, kad ikiteisminis tyrimas pradėtas pagal BK 178 straipsnio 1 dalį, nepaneigia fakto, kad apdraustas turtas buvo pavogtas iš priklausinio – požeminės uždaros automobilių stovėjimo aikštelės.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime draudikas pažymėjo, kad dingęs turtas buvo laikomas požeminėje automobilių stovėjimo aikštelėje, į kurią galimybę patekti turi ne tik pareiškėjas ar jo šeimos nariai (apdraustieji), bet ir bet kurie kiti pašaliniai asmenys (pvz.,

daugiabučio gyventojai arba kiti pašaliniai asmenys). Draudiko nuomone, akivaizdu, kad prie tokioje aikštelėje esančio turto gali nekliudomai priėti pašaliniai asmenys, todėl tokia aikštelė laikytina atvira, o atsižvelgiant į tai, kad pagal Taisyklių 15.2.3 papunktį turtas, esantis atviroje automobilių stovėjimo aikštelėje, nelaikomas apdraustu, draudikui nekyla pareiga atlyginti žalą dėl tokio turto vagystės. Draudikas taip pat pažymėjo, kad iš policijos gautoje informacijoje nėra nurodyta apie įsibrovimą arba įsilaužimą į patalpas ar plėšimo faktą, o tai, kad ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas pagal BK 178 straipsnio 1 dalį, patvirtina tik patį turto dingimo faktą, tačiau tuo pačiu leidžia konstatuoti, kad turtas dingo be įsibrovimo arba įsilaužimo į patalpą ar apiplėšimo požymių. Draudikas pažymėjo, kad Taisyklių 18.2.11 papunktyje nustatyta, kad draudimo išmoka nemokama žalai kilus dėl apdraustų daiktų dingimo, išskyrus atvejus, kai turtas pavagiamas apiplėšimo metu, įsilaužus ar kitu neteisėtu būdu patekus į rakinamą patalpą. Šiuo atveju, nesant nustatytų įsibrovimo arba įsilaužimo į patalpą ar apiplėšimo požymių, draudikui nekyla pareiga atlyginti žalą net jei įvykio vieta (požeminė automobilių stovėjimo aikštelė) nelaikoma atvira.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį, kurio metu buvo pavogtas pareiškėjui priklausantis turtas, pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Dėl draudimo apsaugos galiojimo turtui, laikomam požeminėje automobilių stovėjimo aikštelėje

Taisyklių 13.1.3 papunktyje nurodyta, kad buto priklausinys yra sandėliukas, rūsys, garažas ar automobilio stovėjimo aikštelė, esantys tame pačiame mieste, miestelyje ar kaime, tvora ir jos aplinkos įrenginiai, jų elementai. Taisyklių 13.1.6 papunktyje namų turtas yra apibrėžtas kaip „kilnojamieji daiktai esantys Bute, Priklausiniuose (išskyrus atviras stovėjimo aikšteles), gyvenamajame pastate, Pagalbiniuose pastatuose, Pirtyje, Aptvertoje teritorijoje, taip pat su savimi paimti daiktai LR teritorijoje ir naudojami asmeniniame ūkyje savo ir šeimos buitiniams bei kultūriniais poreikiams tenkinti.“ Taisyklių 15.2.3 papunktyje yra nurodyta, kad draudžiant namų turtą nėra draudžiamas turtas, esantis atviroje automobilių stovėjimo aikštelėje. Iš išdėstytų Taisyklių nuostatų darytina išvada, kad automobilių stovėjimo aikštelė yra laikoma buto priklausiniu ir joje laikomam turtui yra taikoma draudimo apsauga, tačiau Taisyklėse nedviprasmiškai nurodyta, kad atviroje automobilių stovėjimo aikštelėje laikomam namų turtui draudimo apsauga negalioja, todėl svarbu įvertinti, ar požeminė automobilių stovėjimo aikštelė, iš kurios buvo pavogtas pareiškėjo turtas, yra laikytina atvira.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad pareiškėjas iš esmės teigė, jog pavogti dviračiai buvo laikomi buto priklausinyje – požeminėje uždaroje stovėjimo aikštelėje, kuri, priešingai, nei draudikas teigia, negali būti laikoma atvira automobilių stovėjimo aikštele, nes patekimas į ją yra ribojamas, aikštelė yra rakinama, o dviračiai buvo papildomai prirakinti prie sienos. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas teigia, kad draudimo apsauga požeminėje stovėjimo aikštelėje laikomam turtui turėjo būti taikoma. Draudikas nesutiko su pareiškėjo argumentais, todėl teigė, kad dingęs turtas buvo laikomas požeminėje po namu esančioje stovėjimo aikštelėje, į kurią galimybę patekti turi ne tik pareiškėjas ir jo šeimos nariai, bet ir bet kurie pašaliniai asmenys, turintys raktus arba kitas vartų pakėlimo priemones, todėl prie tokioje vietoje esančio turto nekliudomai gali priėti pašaliniai asmenys ir todėl tokia vieta laikytina atvira. Pažymėtina, kad

pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė nuotraukas, iš kurių matyti, kad patekimą į požeminę stovėjimo aikštelę ribojama durys su užraktu ir garažo vartai. Papildomai pažymėtina, kad VPK Klaipėdos miesto policijos komisariato atsakyme, kuriame buvo nurodyta apie ikiteisminį tyrimą, taip pat pažymėta, kad automobilių stovėjimo aikštelė, iš kurios buvo pavogtas turtas, yra uždara.

Įvertinus Draudimo sutarčiai taikytinų Taisyklių nuostatas, darytina išvada, kad jose nėra apibrėžta, kas gali būti laikoma atvira arba uždara automobilių stovėjimo aikštele, todėl vertinant, ar pareiškėjas sudarydamas Draudimo sutartį galėjo tikėtis, kad rakinama požeminė stovėjimo aikštelė bus laikoma atvira automobilių stovėjimo aikštele, svarbu atsižvelgti į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.193–195 straipsniuose įtvirtintas bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles. Pažymėtina, kad esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimą sutarties sudarymo metu, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010). Jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, šioms sąvokoms priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai. Šiuo atveju, atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus sutarčių aiškinimo principus ir į šalių pateiktus paaiškinimus, darytina išvada, kad pareiškėjas, sudarydamas Draudimo sutartį, negalėjo tikėtis, kad požeminė rakinama automobilių stovėjimo aikštelė bus laikoma atvira automobilių stovėjimo aikštele ir draudimo apsauga joje laikomam turtui negalios. Atsižvelgiant į tai, kad draudimo apsauga požeminėje laikomam turtui galiojo, toliau vertintina, ar įvykis atitiko įvykio pripažinimo draudžiamuoju sąlygas.

Dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus, pažymėtina tai, kad CK 6.987 straipsnyje yra nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal CK 6.156 straipsnio nuostatas, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Svarbu pažymėti, kad tarp šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už priištus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Pažymėtina, kad pareiškėjas, sudarydamas Draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, susijusius su apdraustu turtu, nuo galimos žalos, o draudikas įsipareigojo

išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, kada įvykis yra pripažįstamas nedraudžiamuoju. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Nagrinėjamu atveju pareiškėjo ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama Draudimo sutarties dalis. Todėl sprendžiant dėl konkrečių aplinkybių priskyrimo prie draudžiamųjų įvykių turi būti vadovaujama šalių sudarytos sutarties nuostatomis, jeigu jos neprieštaruja imperatyviosioms įstatymo normoms.

Taisyklių 18.1 papunktyje yra nurodyta, kad „draudžiamasis įvykis – žala apdraustam turtui, išskyrus atvejus, kai žala kilo ne dėl Nedraudžiamųjų įvykių.“ Pažymėtina, kad tarp nedraudžiamųjų įvykių Taisyklių 18.2.11 papunktyje yra nurodyta tai, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kai žala kilo „dėl apdraustų daiktų dingimo, išskyrus atvejus, kai turtas pavagiamas apiplėšimo metu arba įsilaužus ar kitu neteisėtu būdu patekus į rakinamą patalpą“.

Iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad šiuo atveju pareiškėjas reikalauja draudiko išmokėti draudimo išmoką ir nurodo, kad įvyko draudžiamasis įvykis, nes turtas buvo pavogtas. Draudikas, atsisakydamas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir atsisakydamas pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtus nuostolius, vadovaujasi Taisyklių 18.2.11 papunkčiu, kuriame nurodyta, kad draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kai žala kilo dėl apdraustų daiktų dingimo, išskyrus atvejus, kai turtas pavagiamas apiplėšimo metu arba įsilaužus ar kitu neteisėtu būdu patekus į rakinamą patalpą.

Įvertinus Lietuvos bankui pateiktus ginčo šalių reikalavimus bei atsikirtimus pagrindžiančius įrodymus, nustatyta, kad pareiškėjas kreipėsi į Klaipėdos AVPK Klaipėdos m. PK NVRŠ, nurodydamas, kad 2018 m. sausio 18 d. apie 15 val. daugiabučio namo požeminėje stovėjimo aikštelėje pastebėjo, kad yra pavogti du jam priklausantys dviračiai, kurie buvo prirakinti viena grandine. Policijos pranešime pažymėta, kad požeminė aikštelė yra uždara ir kameromis nestebima, ir nurodyta, kad ikiteisminis tyrimas sustabdytas, o asmenys, įvykdę nusikalstamą veiką, nesurasti. Policijos pranešimas buvo patikslintas elektroniniu paštu: nurodyta, kad ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas pagal BK 178 straipsnio 1 dalį (vagystė). Svarbu pažymėti, kad Lietuvos bankui pateiktoje informacijoje, įskaitant ir policijos pažymą, nėra nurodyta, kad buvo nustatytas arba žinomas plėšimo, įsibrovimo, įsilaužimo ar kitas neteisėto patekimo į patalpas faktas, be to, tai, kad ikiteisminio tyrimo metu įvykis buvo kvalifikuotas pagal BK 178 straipsnio 1 dalį, patvirtina draudiko teiginius, kad turtas dingo be įsibrovimo, įsilaužimo ar apiplėšimo požymių. Dėl šios priežasties, atsižvelgiant į nustatytas faktines aplinkybes, darytina išvada, kad įvykis negali būti pripažįstamas draudžiamuoju pagal Taisyklių 18.2.11 papunktyje įtvirtintas nuostatas, nes nebuvo nustatyta apiplėšimo, įsilaužimo ar kito neteisėto būdu patekimo į rakinamą patalpą požymių.

Apibendrinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu patirtus nuostolius, atitinka Draudimo sutartyje įtvirtintas nuostatas. Atsižvelgiant į visus sprendime nurodytus argumentus, laikytina, kad draudiko atžvilgiu pateikti pareiškėjo reikalavimai įvykį pripažinti draudžiamuoju ir rekomenduoti draudikui išmokėti 1 500 Eur draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu patirtus nuostolius, yra atmetini.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo L. G. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Kredito ir mokėjimo paslaugų priežiūros skyriaus
viršininkė, pavadojanti Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Renata Babkauskaitė